

AUTOREFERAT

I. Imię i nazwisko: Anna Sobieska

II. Posiadane dyplomy i stopnie naukowe:

1997 – **Magister filologii polskiej w zakresie literaturoznawstwa i językoznawstwa**, dyplom wydany przez Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego na podstawie rozprawy: *Wizja Ukrainy i jej wartościowanie w poezji Józefa Łobodowskiego*.

Promotor: prof. dr hab. Jadwiga Sawicka (Uniwersytet Warszawski).

2003 – **Doktor nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa**, dyplom wydany przez Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego na podstawie dysertacji: *Twórczość Bolesława Leśmiana w kręgu filozoficznej myśli symbolizmu rosyjskiego*.

Promotor: prof. dr hab. Jadwiga Sawicka (Uniwersytet Warszawski); Recenzenci: prof. dr hab. Michał Głowiński (Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk), prof. dr hab. Ewa Paczoska (Uniwersytet Warszawski).

III. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

1997-2003 **doktorantka w Zakładzie Literatury XX wieku** Instytutu Literatury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego (stypendiuwane studia doktoranckie).

od 2004 **adiunkt w Zespole „Literatura i Konteksty”** Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk.

od 2011 **adiunkt w Ośrodku Studiów Kulturowych i Literaturoznawczych nad Komunizmem** Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk.

od 2014 **kierownik Zespołu Komparatystyki Literackiej i Badań Imagologicznych** Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk.

IV. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach naukowych i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.):

a) Monografia autorska:

Wokół Aleksandra Błoka. Z dziejów polskich fascynacji kulturą i literaturą rosyjską, Wydawnictwo Instytutu Badań Literackich PAN, Warszawa 2015, ss. 448, ISBN 978-83-61750-62-8.

b) Omówienie celu naukowego ww. pracy i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania.

Monografia autorska *Wokół Aleksandra Błoka. Z dziejów polskich fascynacji kulturą i literaturą rosyjską* poświęcona została polskiej recepcji twórczości jednego z najwybitniejszych poetów rosyjskich XX wieku; jest analizą fenomenu popularności dzieła Aleksandra Błoka w Polsce międzywojennej, próbą odpowiedzi na pytanie, na czym polegała jego atrakcyjność dla polskich czytelników, jak oddziaływało, na ile obecne było w świadomości twórców literatury polskiej tego okresu. Jest to zarazem także studium losów kultury rosyjskiej w Polsce, próba odtworzenia kulturowo-psychologicznego paradygmatu określającego pokolenia polskich intelektualistów, dla których lektura twórczości tego poety była doświadczeniem konstytuującym ich własną biografię. Jako taka monografia wypełnia więc poważną lukę zarówno w badaniach komparatystycznych poświęconych polsko-rosyjskim kontaktom kulturowym i związkom literackim, jak i w międzynarodowych studiach literaturoznawczych nad dziełem klasyka literatury rosyjskiej. Przedstawione w niej wyniki analiz pozwalają zrewidować rzeczywisty stan wiedzy o przyczynach polsko-rosyjskich konfliktów, polskiej rusofobii i wypieranego ze świadomości polskiego rusofilstwa; „Błokowska perspektywa” wymusza reinterpretację dotychczasowych ustaleń dotyczących pisarstwa większości międzywojennych twórców.

Monografia łączy dwie perspektywy: bibliograficzno-analityczną i interpretacyjną. Jej pierwsze dwie części: *Rossica non leguntur (ruskoje nie czitajetsia)*, czyli „czarny romans” *Młodej Polski* oraz złożona z kilkunastu rozdziałów: *Bolszewicka hipnoza czy „griozofars”?* *O Aleksandrze Błoku w Polsce międzywojennej*, gromadzą przede wszystkim świadectwa

fascynacji postacią poety, wskazują nazwiska twórców nim zainteresowanych bądź o nim wzmiankujących, są tropieniem analogii, badaniem dialogów nawiązywanych z jego dziełem. Upodabniają się więc do katalogu danych, do bazy bibliograficznej upamiętniającej to, co zapoznane. Takie ułożenie kolekcji danych jest jednak tylko pierwszym etapem, spłaceniem daniny należnej zapomnianym dziś już często ludziom i ich czasom. Odtworzony na początku „katalog” faktów pozwolił w częściach dalszych ukazać fenomen popularności Błoka w Polsce jako zjawisko, w którym – niby w matriosce – ukrywa się wiele innych problemów związanych z recepcją literatury rosyjskiej, z polskimi fobiami, z toczącymi się wówczas ideologicznymi bataliami. Nazwisko Błoka pojawiało się bowiem w centrum zupełnie nie-Błokowskich problemów. I nie znaczy to tylko, że zainteresowanie poetą było uwikłane w gry polityczne i w antyrosyjskie uprzedzenia. Paradygmat psychologiczny reprezentowany przez poezję Błoka, pewne toposy narracyjne, jakie wiązały się z zapisaną w jego poezji biografią, dowodzą rodzenia się nowej świadomości, nowej formacji mentalnej, w której zderzyły się: romantyczny mistycyzm wieku XIX, dekadentyzm i wyzwania pragmatyczne epoki rewolucji. Błok stawał się przykładem wymuszonych przez historię przekształceń symboliczno-romantycznego stylu kultury i uosobieniem konsekwencji dokonującej się transformacji. Uwikłanie poety w procesy dziejowe, historiozoficzne napięcie jego twórczości czyniło zeń niejako symbol epoki. Toteż opowiadając o „polskim Błoku”, nie można było poprzestać wyłącznie na przybliżaniu samego artysty i jego dzieła. Należało pokazać wszystkie społeczno-polityczne i psychologiczne powiązania towarzyszące dziejom recepcji jego twórczości na terenach byłej Rzeczypospolitej końca wieku XIX i tej już suwerennej, wyzwolonej spod władzy rosyjskiego zaborcy – Drugiej Rzeczypospolitej; wpływ wydarzeń historycznych i polityki, stereotypów etnicznych, poczucia traumy i innych skomplikowanych wewnętrznie, „trudnych” emocji, pośrednio tylko i częściowo jedynie związanych z odbiorem literatury rosyjskiej.

Wśród zagadnień, które uznane zostały w monografii za niezbędne do właściwego nakreślenia obrazu dokonujących się, wspomnianych już procesów, z Błokiem, Rosją i zmianą paradygmatu psychologiczno-kulturowego związanych, znalazły się trzy bardzo szeroko zakrojone kręgi tematyczno-problemowe. Stały się one niejako osią, wokół której ułożono wątki istotne dla odpowiedniego ujęcia całości i rozpoznania konfiguracji napięć pulsujących wewnątrz skomplikowanego systemu. Jako pierwszy taki krąg przedstawione zostały zagadnienia dotyczące rosyjskiego dyskursu erotycznego, ponieważ to na ich przykładzie stosunkowo najłatwiej można prześledzić zarówno zmiany dokonujące się w

polskiej recepcji rosyjskiej poezji symbolistycznej, jak i przekształcenia, które miały miejsce w dyskursie sofijnym samego Błoka. Część ta, zatytułowana *Rosyjski dyskurs erotyczny i polskie wcielenia Błokowskiej „Priekrasnoj Damy”*, gromadzi analizy dotyczące recepcji Błokowskich obrazów kobiet w twórczości m.in. Tadeusza Nalepińskiego, Tadeusza Micińskiego, Juliana Tuwima, Jarosława Iwaszkiewicza, Anatola Sterna. Ośrodkiem problemowym części kolejnej ustanowiona została tzw. *cyganskaja tiema*, jako swego rodzaju znak rozpoznawczy rosyjskiej kultury popularnej i jako ta właściwość literatury kraju Puszkina, za której sprawą stała się ona dla odbiorców w Polsce międzywojennej obiektem szczególnej uwagi, a przy tym przyczyniła się nadzwyczaj skutecznie do wzrostu zainteresowania dziełem Błoka i wyznaczyła jeden z głównych kierunków recepcji jego twórczości. W części tej, zatytułowanej *Ach, ten „Tiomnyj morok cyganskich piesien...” O uwiedzionych przez rosyjski romans cygański*, zgromadzono analizy dotyczące historii tematu cygańskiego zarówno w rosyjskiej kulturze, jak i w polskiej poezji międzywojennej. W części ostatniej *„Diemon s ułybkaj Tamary”*, czyli *o opętaniu chłystowskim transem i muzyce rewolucji*, podjęto z kolei kwestie zamykające się w kręgu Błokowskiego, czy szerzej – rosyjskiego, demonizmu. Przedstawiając zagadnienia związane z dominującym w okresie międzywojennym „demonizującym” typem odbioru literatury, kultury, historii Rosji chciano bowiem ukazać stopień uwikłania najrozmaitszych aspektów dyskursu o tym kraju oraz ich podporządkowanie syndromowi stereotypowych wyobrażeń o duchowości rosyjskiej i rosyjskiej „duszy narodowej”; miało to pomóc rozwikłać zagadkę Błoka, który Polaków „uwodził” tak perwersyjnie i skutecznie. Głównymi bohaterami tej części są Jerzy Liebert czytający i przekładający Błoka, polscy tłumacze „Dwunastu”; ważnym, włączonym doń tematem jest również obraz rosyjskich rewolucji 1905 i 1917 roku, odtwarzany zarówno w literaturze polskiej, jak i rosyjskiej.

Ułożona w ten sposób narracja – zbudowana z trzech części interpretacyjnych, a zakotwiczona w poprzedzających je częściach faktograficznych, skupionych na budowaniu bazy danych – starała się zagwarantować stworzenie czy raczej wierne odtworzenie obrazu polsko-rosyjskich relacji jako struktury stojącej pod znakiem Błoka. Wyodrębnione zagadnienia to, oczywiście, tylko część prawdy o polskich fascynacjach kulturą i literaturą rosyjską. Są jednak one niewątpliwie najważniejszymi elementami „błokowszczyzny”, określają najpełniej całokształt osobowości artysty i cechy znamienne jego dzieła, najistotniejsze dla jego wizji światopoglądowej idee. A przy tym stanowią klucz do

zrozumienia kultury rosyjskiej przełomu XIX i XX wieku, takiej, jaką jawiła się polskiemu czytelnikowi, zwłaszcza w latach międzywojennych.

Monografię towarzyszą obszerne addenda: bibliografia polskich międzywojennych przekładów z Aleksandra Błoka; bibliografia prac polskich oraz opublikowanych w Polsce o Aleksandrze Błoku (okres międzywojenny); bibliografia przedmiotowa dotycząca recepcji literatury rosyjskiej w Polsce na przełomie XIX i XX wieku oraz w okresie międzywojennym; wybrana bibliografia prac poświęconych Aleksandrowi Błokowi w języku rosyjskim, polskim, angielskim, wybrana bibliografia prac poświęconych literaturze i kulturze rosyjskiej, w tym zwłaszcza symbolizmowi rosyjskiemu. Umożliwią one badaczom podjęcie kolejnych, szerszych badań nad nawiązanymi w okresie międzywojennym dialogami z kulturą rosyjską i z dziełem Błoka, co jest zadaniem pilnym i nieodzownym dla zrekonstruowania wierniejszego obrazu epoki i jej twórców. Wydaje się również, że zachęcą do dalszego przybliżania rozległego, wielowątkowego i wieloznacznego dzieła Błoka. I to także uznać można za ważny wkład w rozwój dyscypliny, jako że polsko-rosyjskie kontakty kulturalne pierwszego czterdziestolecia XX wieku do dziś nie zostały dogłębnie przestudiowane, a większość ówczesnych polsko-rosyjskich tajemnic nie została jeszcze odkryta.

V. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych stanowiące wkład autora w rozwój dyscypliny naukowej oraz opis aktywności naukowej

Moje zainteresowania badawcze od czasów studiów uniwersyteckich koncentrują się wokół trzech obszarów: a) komparatystyki (w tym przede wszystkim komparatystycznych studiów kulturowych, badań imagologicznych: *cultural and historical imagology* oraz komparatystyki interdyscyplinarnej, ze szczególnym uwzględnieniem relacji między literaturą, filozofią, teologią); b) historii literatury polskiej i rosyjskiej przełomu XIX i XX wieku, zwłaszcza historii polsko-rosyjskich związków literackich; c) historii idei, antropologii literackiej, aksjosemiotyki. Obszary te zazębiają się wzajemnie i przenikają w poszczególnych projektach badawczych.

Za swoje najistotniejsze osiągnięcia naukowe uznaję rozpoznania z zakresu komparatystycznych studiów kulturowych i badań imagologicznych oraz historii polsko-rosyjskich związków literackich: 1) rozpoznanie miejsca i znaczenia myśli filozoficznej i estetycznej symbolizmu rosyjskiego w historii symbolizmu polskiego oraz pierwszą w

polskiej humanistyce prezentację sposobu zakorzenienia światopoglądu i poetyki Bolesława Leśmiana w kulturze i literaturze rosyjskiej XIX i XX wieku, w tym także w filozofii i kulturze prawosławia; 2) wzbogacenie polskich badań na temat związków muzyki i literatury o konteksty „wschodnie” (sonorystyczną filozofię symbolizmu rosyjskiego); 3) propozycję nowego ujęcia filozofii poetyckiej i twórczości Bolesława Leśmiana, stawiającą poetę w szeregu prekursorów perspektywy właściwej społecznej teorii *queer* jako stanowiska postpłciowego; 4) rewizję stanu wiedzy o kulcie Adama Mickiewicza i recepcji jego twórczości w Rosji na początku XX wieku (przede wszystkim w środowisku symbolistów rosyjskich); 5) stworzenie nowego terytorium badawczego w zakresie badań nad powiązaniem kulturalnymi i literackimi oraz pierwszą w humanistyce zarówno polskiej, jak i światowej, całościową prezentację romskiej imagologii i specyfiki tematu cygańskiego w literaturze polskiej i rosyjskiej (od końca wieku XVIII po wiek XXI); 4) propozycję analizy i interpretacji literackiego dyskursu o Romach jako zapisu działania mechanizmów społecznego wykluczenia, marginalizacji, przemocy związanej z socjalizacją i kontrolą społeczną i świadectwa uwydatniającego rolę stereotypów etnicznych w procesie kształtowania się tożsamości narodowej, polskiego i rosyjskiego nacjonalizmu; 5) tworzenie podstaw dla przyszłych badań nad specyfiką polsko-rosyjskich relacji i kontaktów kulturalnych okresu międzywojennego; 6) rewizję stanu wiedzy o procesach kształtowania się polskiej tożsamości narodowej okresu międzywojennego oraz przyczynach polsko-rosyjskich konfliktów; rekonstrukcję dominujących w okresie międzywojennym paradygmatów narracji o stosunkach polsko-rosyjskich; 7) stworzenie mapy zagadnień związanych z kulturą rosyjską w tym okresie; 8) popularyzację kultury i literatury polskiej za granicą (przekłady polskiej poezji XX wieku na język hiszpański).

Praktyka interpretacyjna właściwa literaturoznawstwu porównawczemu wyraźnie zaważyła już na mojej pracy magisterskiej, choć jej ramy i kształt określiła perspektywa aksjosemiotyki. Studium to, będąc analizą zmierzającą do usystematyzowania sposobów mówienia o wartościach, metod wartościowania charakterystycznych i zrośniętych niejako z tematyką i mitem ukraińskim w literaturze polskiej, poświęcone zostało polsko-ukraińskim związkom literackim, kulturowym, językowym w twórczości Józefa Łobodowskiego. Odsłanianie „osobniczego” języka wartości tego poety, prozaika, tłumacza, publicyisty uważającego się za potomka i spadkobiercę ukraińskiego dziedzictwa – stało się okazją do odkrywania obecnych w jego twórczości licznych odwołań i nawiązań do ukraińskiej literatury średniowiecznej, barokowej, romantycznej i współczesnej, jak i do wyobrażeń

ludowych, do ukraińskiego folkloru; okazją do odtworzenia dialogu, jaki prowadził poeta z myślą historiozoficzną Tarasa Szewczenki, neoklasyków kijowskich (w tym przede wszystkim Mykoły Zerowa) oraz bliskiego im ukraińskiego emigranta Jewhena Małaniuka. Obszerne fragmenty tej pracy ukazały się w formie artykułów w „Literaturze ludowej” i „Kresach” oraz jako rozdział monografii zbiorowej *Józef Łobodowski – rzecznik dialogu polsko-ukraińskiego*, pod redakcją Ludmiły Siryk i Jerzego Święcha (Zał. nr 4, poz. II b: nr 3, 4, 12).

Zainteresowanie perspektywą komparatystyczną rozwinęłam w pełni dopiero w trakcie pracy nad dysertacją doktorską, która poświęcona została analizie i interpretacji twórczości Bolesława Leśmiana w kontekście kultury i literatury rosyjskiej XIX i XX wieku. Praca ta pozwoliła mi głębiej zająć się badaniem zjawiska kulturowej interferencji oraz relacji między literaturą a estetyką, myślą filozoficzną i teologiczną. Umocniła także moje szczególne zainteresowanie polsko-rosyjskimi związkami literackimi. Powstała w jej wyniku rozprawa, obroniona w 2003 roku na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, opublikowana została jako monografia autorska *Twórczość Leśmiana w kręgu filozoficznej myśli symbolizmu rosyjskiego* (Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas”, Kraków 2005, s. 358, ISBN 832420492X; E-ISBN: 97883-242-1593-5 (E-„Universitas”). O jej nowatorskim charakterze stanowił przede wszystkim fakt podjęcia badań nad myślą filozoficzną symbolizmu rosyjskiego jako ważnym aspektem interpretacyjnym twórczości autora *Łąki* i symbolizmu polskiego w ogóle. W wielogłosowej i wielopokoleniowej dyskusji o Leśmianie i o polskim symbolizmie, w dotychczasowej refleksji polskich literaturoznawców, w badaniach prowadzonych przez najpoważniejszych znawców tej problematyki, odwoływano się bowiem wyłącznie do kontekstów zachodnioeuropejskich (kontekst rosyjski podejmowała wówczas w swoich pracach jako istotny i wart uwagi jedynie amerykańska badaczka Leśmiana, Rochelle Heller Stone). Za cenne osiągnięcia tej rozprawy uznano także rozpoznania szczegółowe, przede wszystkim te dotyczące symbolistycznego „myślenia muzyką” w poezji Leśmiana, wzbogacające polskie badania na temat związków muzyki i literatury o konteksty „wschodnie”. Praca ta jako rekonstrukcja sposobu zakorzenienia światopoglądu i poetyki Leśmiana w kulturze i literaturze rosyjskiej XIX i XX wieku, jako przedstawienie podobieństwa myślowych struktur poety polskiego i stylu myślenia właściwego inspiratorom, teoretykom i przedstawicielom symbolizmu rosyjskiego (w pracy ich reprezentantami byli: Władimir Sołowjow, Andriej Biely, Afanasij Fet i Fiodor Tiutczew) stanowi ważny wkład w rozwój dyscypliny. Ustalenia

formułowane w monografii prezentowałam na międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych w Łodzi, Katowicach, Warszawie (Zał. nr 4, poz. I a, 8, 9; poz. I b, 12, 13). Pierwotne wersje kilku jej fragmentów opublikowane zostały w formie artykułów w „Pamiętniku Literackim”, „Toposie”, „Sztuce i Filozofii” (Zał. nr 4, poz. II a, 1, 2, 3; II b, 4).

Po zakończeniu pracy nad rozprawą doktorską kontynuowałam badania zarówno nad twórczością Leśmiana, jak i symbolizmem rosyjskim. Leśmianowi poświęciłam kilka rozpraw i artykułów. Za najciekawsze z nich uznaję dwa teksty ukazujące Leśmiana jako mistrza i znawcę psychologii „odmieńców”, stawiające poetę w szeregu prekursorów postnowoczesnego sposobu postrzegania świata. Są to: 1) artykuł *Pana Błyszczńskiego fantazmowanie o kobiecości, czyli Leśmian o doświadczeniu queer*, przygotowany na ogólnopolską konferencję naukową „Leśmian nowoczesny i postnowoczesny” oraz 2) rozprawa *Scopophobia (lęk przed spojrzeniem) i marzenia o bezwstydzie – Leśmianowska fenomenologia wstydu*, opublikowana w „Napisie” (2012). Leśmianowi poświęciłam też wiele uwagi w ramach studiów nad literacką antropologią zmysłów. W latach 2010-2012, jako uczestniczka grantu Narodowego Centrum Badań i Rozwoju kierowanego przez prof. dra hab. Włodzimierza Boleckiego *Sensualność w kulturze polskiej. Przedstawienia zmysłów człowieka w języku, piśmiennictwie i sztuce od średniowiecza do współczesności* (projekt nr: N R17 0005 06/2009, realizowany w Instytucie Badań Literackich PAN), zajmowałam się badaniami m.in. nad kategorią polisensoryczności jako cechą doznania zmysłowego, kategoriami bólu, dotyku, cielesności, płciowości, wizualności, literackimi reprezentacjami poszczególnych zmysłów. Rezultatem moich prac badawczych związanych z tym przedsięwzięciem było piętnaście autorskich artykułów-haseł słownikowych (razem 200 tysięcy znaków), opublikowanych w internetowej encyklopedii tematycznej *Sensualność w kulturze polskiej. Reprezentacje zmysłów w języku, literaturze i sztuce od średniowiecza do współczesności*, pod redakcją Włodzimierza Boleckiego, (<http://sensualnosc.ibl.waw.pl>, opublikowane w roku 2013 i 2015). Spośród nich – dziesięć artykułów poświęconych zostało albo wyłącznie, albo w znacznej części Leśmianowi. Były to teksty omawiające kategorię muzyczności/śpiewności/taneczności i ideę rytmu jako zasady istnienia w poezji autora *Łąki*; kategorię brzydoty i temat deformacji ciała; motyw lustra i odbicia lustrzanego; motyw choroby i kalectwa; motyw naśladowania mowy pierwotnej, rolę postrzegania sensualnego jako przejawu zakorzenienia w naturze; relację między zmysłowym a nadzmysłowym; związek erotyzmu i okrucieństwa, kategorię wizualności i jej rolę w konstruowaniu świata przedstawionego (Zał. nr 4, poz. III Q, 1 a-n).

Podobnie jak działo się to w przypadku twórczości Leśmiana, po zakończeniu prac nad dysertacją doktorską wielokrotnie wracałam również do problematyki związanej z symbolizmem rosyjskim i literackimi związkami polsko-rosyjskimi. Zagadnieniom tym poświęciłam wiele uwagi w artykule *Realizm magiczny rosyjskich symbolistów (na materiale „Srebrnego gołębia” Andrieja Bielego)* (zamieszczonym w monografii pokonferencyjnej *Realizm magiczny. Teoria i realizacje artystyczne*, pod redakcją Johanna Biedermanna, Grzegorza Gazdy, Ireny Hübner, 2007); w artykule *„Metasłowo” Stanisława Przybyszewskiego a teorie muzyczne rosyjskich symbolistów* (opublikowanym w monografii zbiorowej *Młodopolska synteza sztuk*, pod redakcją Hanny Ratusznej i Radosława Siomy, 2010) oraz w obszernej rozprawie przedstawiającej kult Adama Mickiewicza i recepcję jego twórczości w Rosji na początku XX wieku: *Gamajun z Paryża – prorok rewolucji, czyli Aleksander Błok o Mickiewiczowskich wykładach w Collège de France* (rozprawa opublikowana została jako rozdział w monografii zbiorowej *Prelekcje paryskie Adama Mickiewicza wobec tradycji kultury polskiej i europejskiej*, pod redakcją Marii Kalinowskiej, Jarosława Ławskiego, Magdaleny Bizior-Dombrowskiej, 2011) (Zał. nr 4, poz. II b, nr: 18, 23, 25).

W pracach tych wykorzystałam doświadczenia badawcze zebrane zarówno podczas realizacji projektu naukowego *The Russian Revolution of 1905-1907 in the Literature of the Second Generation of Russian Symbolists*, prowadzonego w roku 2007 w University of Washington w Seattle (Department of Slavic Languages and Literatures), w ramach stypendium Polsko-Amerykańskiej Fundacji Fulbrighta (Fulbright Senior Grant); jak i podczas kwerendy bibliotecznej w Państwowej Bibliotece Rosyjskiej (Rossijskaja gosudarstwienaja biblioteka) w Moskwie, w roku 2008, realizowanej w ramach indywidualnego grantu badawczego: *Wokół Aleksandra Błoka – recepcja symbolizmu rosyjskiego w literaturze Młodej Polski i Dwudziestolecia międzywojennego* (projekt finansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego; projekt nr: NN 103 1441 34).

W latach 2012-2013, jako uczestniczka projektu badawczego kierowanego przez prof. dra hab. Mirosława Strzyżewskiego *Słownik polskiej krytyki literackiej 1764–1918*, projektu realizowanego na Uniwersytecie im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, w ramach grantu finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki (projekt nr: N N103 319137), zajmowałam się historią polskiej XIX-wiecznej krytyki literackiej i polsko-rosyjskich kontaktów kulturalnych poczynając od 1764 roku po rok 1918. Rezultatem moich prac badawczych była,

licząca ponad 100 tysięcy znaków, rozprawa *Literatura rosyjska w polskiej krytyce literackiej*, która opublikowana będzie w monografii *Słownik polskiej krytyki literackiej 1764–1918*, pod redakcją Józefa Bachórze, Grażyny Borkowskiej, Teresy Kostkiewiczowej, Magdaleny Rudkowskiej, Mirosława Strzyżewskiego (2016) (Zał. nr 4, poz. II b, 33).

Świadectwem moich zainteresowań kulturą i literaturą rosyjską, w tym jej polską recepcją oraz polsko-rosyjskimi kontaktami kulturalnymi, są również recenzje publikacji naukowych, książek reportażowych i eseistycznych, dotyczących tej problematyki, zamieszczane w „Pamiętniku Literackim”, „Zeszytach Literackich”, „Nowych Książkach”; także recenzje teatralne i wywiady z dramatopisarzami rosyjskimi publikowane w „Teatrze” (Zał. nr 4, poz. III P, III Q).

Ważnym obszarem moich zainteresowań badawczych są obecnie studia imagologiczne i badania nad nacjonalizmem kulturowym, tj. przede wszystkim komparatystyka transkulturowa i tzw. *Gypsy studies*. Ich wynikiem jest publikacja autorskiej monografii naukowej *Dzieci Hagar. Literackie wizerunki Romów/Cyganów. Studia imagologiczne* (Wydawnictwo Oficyna 21, Warszawa 2015, s. 326, ISBN 978-83-942909-0-0). Rekonstruuje ona, porządkuje i reinterpretuje rozproszoną i szczątkową wiedzę o wpływie kultury społeczności romskiej na wyobraźnię artystyczną i dyskurs literacki twórców pochodzących z kręgów oddziaływania kultury Europy Środkowowschodniej i Wschodniej. Poświęcona została przede wszystkim analizie specyfiki tematu cygańskiego w literaturze polskiej i rosyjskiej (od końca wieku XVIII do chwili obecnej). Zebrane w niej polskie i rosyjskie wątki romskiej imagologii ułożone zostały tak, by grupowały się wokół trzech, wyodrębnionych jako najistotniejsze i najbardziej charakterystyczne, zagadnień: kreowania „cygańskiego” mitu przestępczego, mitu muzycznego i mitu erotycznego. Zdemonizowany obraz Cygana jako złodzieja i porywacza dzieci, zniekształcony kliszami orientalizacji obraz kobiety romskiej i wyidealizowany obraz Cygana – wolnego muzykanta, pozwoliły pokazać trzy modele zniekształceń, wizji stereotypizujących, nierozłącznie związanych z obserwacją świata cygańskiego, naznaczających literackie świadectwa, polskie i rosyjskie – od czasów najdawniejszych po współczesne. Podział taki pomógł mi skoncentrować się na badaniu literackiego dyskursu o Romach w ogóle, ułatwił skupienie na analizie zapisanych w nim mechanizmów społecznego wykluczenia, marginalizacji, przemocy związanej z socjalizacją i kontrolą społeczną, sprzyjał uwydatnieniu roli stereotypów etnicznych w procesie kształtowania się tożsamości narodowej, polskiego i rosyjskiego nacjonalizmu, czy – jak to określają niektórzy badacze – imperialnych zakusów obu narodów albo narodu i człowieka w

ogóle. Wydzielenie trzech mitów pomogło w badaniu efektów inskrypcji, dominacji, przemocy, arbitralnych konstrukcji normatywnych, jakie w nie bywały i bywają wpisywane, pozwoliło rozpoznać zamaskowane figury projekcyjne, jakie współtworzą odzwierciedlającą się w poszczególnych artefaktach wyobraźnię kolejnych pokoleń, kolejnych epok, ich lęki, urazy, żądze.

Poszczególne fragmenty monografii upowszechniane były w postaci artykułów i rozpraw naukowych publikowanych w tomach pokonferencyjnych (w języku polskim i rosyjskim), w „Pamiętniku Literackim”, „Przeglądzie Narodowościowym”, „Academii” (w języku polskim i angielskim), biuletynie „Gypsy Lore Society” (w języku angielskim) (Zob. Zał. nr 4, poz. II a, nr: 6; II b, nr: 10, 11, 22, 28, 29, 31). Kilka z nich to zmodyfikowana wersja tekstów wykorzystanych wcześniej w książce *Wokół Aleksandra Błoka. Z dziejów polskich fascynacji kulturą i literaturą rosyjską* (fragmenty dotyczące historii śpiewu cygańskiego w Rosji oraz cygańskiego tematu w twórczości Aleksandra Błoka; historii rosyjskiego romansu cygańskiego oraz tematu cygańskiego w polskiej poezji międzywojennej).

Koncepcję pracy, wyniki badań, jak i przyszłe plany badawcze dotyczące tematyki romskiej, przedstawiałam na konferencjach międzynarodowych i krajowych (m.in. na Kongresie Polonistyki Zagranicznej w Krakowie, na konferencjach w Orenburgu, Białymstoku, Gdańsku, na zebraniach i seminariach naukowych Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza, Zespołu „Literatura i Konteksty” oraz Zespołu Komparatystyki Literackiej i Badań Imagologicznych Instytutu Badań Literackich PAN; na zebraniach naukowych i spotkaniach z badaczami z Pracowni Poetyki Teoretycznej Instytutu Badań Literackich PAN, Instytutu Rusycystyki Uniwersytetu Warszawskiego, Instytutu Słowianoznawstwa Rosyjskiej Akademii Nauk).

W pracy nad monografią wykorzystałam doświadczenia badawcze zebrane podczas kwerend bibliotecznych w The British Library w Londynie (2013) i w Państwowej Bibliotece Rosyjskiej (Rossijskaja gosudarstwiennaja biblioteka) w Moskwie (2015) – realizowanych w ramach indywidualnego grantu badawczego: *Dzieci Hagar – literackie wizerunki Romów/Sinti/Cyganów. Studia imagologiczne (na materiale literatury polskiej i rosyjskiej)* (projekt w ramach Konkursu OPUS organizowanego przez Narodowe Centrum Nauki; projekt nr: 2011/01/B/HS2/02992). Realizowany w ramach tego grantu projekt zaowocował jednak nie tylko publikacją autorskiej monografii naukowej. Jego kontynuacją będą zorganizowane przeze mnie: ogólnopolska konferencja naukowa „Wielka Wędrówka –

Wielki Postój. Romowie w literaturze, historii, polityce” oraz panel dyskusyjny „Taborowe życie – tradycyjna kultura romska” z udziałem romologów i Romów (27 czerwca 2016, Warszawa).

Siatka pojęciowa i terminologiczna, jaką wypracowałam na potrzeby analizy i interpretacji literackiego dyskursu o Romach jako struktury powstającej na przestrzeni wielu wieków, uwarunkowanej politycznie, socjologicznie, silnie uwikłanej ideologicznie, posłużyła mi także w kolejnych projektach badawczych. Instrumentarium wykorzystywane przez teoretyków imagologii, komparatystyki transkulturowej, studiów nad pamięcią (*memory studies*), a także społecznej teorii *queer*, okazało się przydatne m.in. w badaniach literackich wizerunków komunistów, publicystycznego dyskursu o idei komunizmu, które prowadziłam jako członkini zespołu realizującego w latach 2011-2013 projekt badawczy „*Opowiedzieć PRL*” (projekt realizowany w ramach grantu finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki; projekt nr: NN 103450240; kierowany przez prof. dra hab. Michała Głowińskiego) oraz jako członkini zespołu kontynuującego od 2013 roku podobną problematykę w ramach projektu *Komunizm – dzieje pojęcia w Polsce w latach 1944-1989. Interpretacje i sposoby użycia: literatura, kultura, społeczeństwo* (projekt w ramach grantu dofinansowanego przez Narodowy Program Rozwoju Humanistyki, projekt nr: 11 H 12 0108 81, realizowany w Instytucie Badań Literackich PAN w latach 2013-2018; kierownik projektu: prof. dr hab. Michał Głowiński). Wyniki moich badań w tym zakresie upowszechniałam podczas wystąpień na otwartych seminariach naukowych Zespołu „Literatura i Konteksty” Instytutu Badań Literackich PAN oraz Ośrodek Studiów Kulturowych i Literackich nad Komunizmem Instytutu Badań Literackich PAN, podczas dyskusji panelowych, które moderowałam oraz w których współuczestniczyłam (w 2012 r.: wystąpienie *Płeć rosyjskiego komunizmu*, panel dyskusyjny „Płeć PRL-u – płeć komunizmu”, z cyklu „PRL – życie po życiu”, zorganizowany przez Ośrodek Studiów Kulturowych i Literackich nad Komunizmem Instytutu Badań Literackich PAN w Warszawie oraz w 2013 r.: wystąpienie *Problem: subwersja*, w ramach panelu dyskusyjnego „Komunizm i subwersja”, z tegoż cyklu „PRL – życie po życiu”). Opublikowałam je również w formie rozdziałów w monografiach zbiorowych: w książce *PRL – życie po życiu*, pod redakcją Katarzyny Chmielewskiej, Agnieszki Mroziak i Grzegorza Wołowca (pt. „*Obudzić naród...*”, czyli *nacjonalistyczny dyskurs o PRL-u w poezji polskiej po 1989 r.*, 2012) oraz w książce *Rok 1966. PRL na zakręcie*, pod redakcją Katarzyny Chmielewskiej i Grzegorza Wołowca (pt. *Kłopotliwa anomalia teorii marksizmu: o*

„przymierzu” narodowo-komunistycznym w publicystyce historyczno-politycznej Zbigniewa Załuskiego, 2014) (Zał. nr 4, poz. II b, nr: 26, 32).

Zainteresowanie związkami między literaturą a społeczną i kulturową historią, rolą stereotypów etnicznych w procesie kształtowania się tożsamości narodowej oraz efektami inskrypcji, dominacji, przemocy, arbitralnych konstrukcji normatywnych kontynuując pozostając na terenie studiów zajmujących się śledzeniem dziejów mentalności, pamięci, zapominania i „spoglądania z ukosa” (interesuje mnie przede wszystkim recepcja kultury i literatury rosyjskiej i radzieckiej w Polsce międzywojennej). Wykorzystuję w nich wiedzę z zakresu antropologii literackiej, badań nad nacjonalizmem, nad literackimi przedstawieniami charakteru narodowego, czyli *cultural and historical imagology*. Od 2013 roku kieruję pięcioletnim projektem badawczym: „Spojrzenie z ukosa...”. *Kultura i literatura rosyjska oczami Polaków (na materiale czasopism polskich okresu międzywojennego). Opracowanie bibliograficznej internetowej bazy danych wraz z kolekcją wybranych publikacji pełnotekstowych* (grant badawczy realizowany w ramach Konkursu SONATA BIS, Narodowe Centrum Nauki; projekt nr: 2012/07/E/HS2/03861). Celem projektu jest stworzenie nowego zespołu badaczy, którzy podejmą się studiów nad polsko-rosyjskimi kontaktami kulturalnymi okresu międzywojennego. W związku z tym w ramach projektu zorganizowałam już kilka seminariów otwartych, podczas których omawiane są wyniki prowadzonych sukcesywnie badań. Dzięki temu zaczął się kształtować i wciąż się poszerza krąg badaczy zainteresowanych tematyką polsko-rosyjskich relacji kulturowych. Wśród zainteresowanych problematyką projektu znalazło się kilkoro doktorantów (z uniwersytetów w Poznaniu, Lublinie i Warszawie), w różnym stopniu zaangażowania i odpowiedzialności wzięli oni udział w przeprowadzanych w ramach badań kwerendach i w opracowywaniu uzyskanych danych. Jeden z nich, zainspirowany projektem, planuje w roku 2016, w ramach stacjonarnych studiów doktoranckich w Instytucie Badań Literackich PAN, przystąpić do pisania pod moją opieką rozprawy doktorskiej związanej z tematyką recepcji poezji Władimira Majakowskiego i Siergieja Jesienina w Polsce.

Od roku 2014 pełnię funkcję kierownika, powołanego przez Dyrektora Instytutu Badań Literackich PAN, prof. dra hab. Mikołaja Sokołowskiego, Zespołu Komparatystyki Literackiej i Badań Imagologicznych IBL PAN, w skład którego weszły 4 osoby z zespołu projektowego. Do tej pory z zespołem tym współpracowało już kilkanaście osób, większość z nich włączyła się w prace nad tworzeniem bibliografii zawartości poszczególnych czasopism i brała udział w organizowanych seminariach. Jako kierownik projektu i kierownik Zespołu

Komparatystyki Literackiej i Badań Imagologicznych odpowiadam jednak nie tylko za budowanie Zespołu, koordynację prac jego członków oraz organizację seminariów. Badania prowadzone przeze mnie i przez tworzony przeze mnie Zespół ukierunkowane są na poszerzenie zakresu dotychczasowych badań nad polsko-rosyjskimi kontaktami kulturalnymi poprzez stworzenie bazy danych o zawartości problemowej czasopism Drugiej Rzeczypospolitej, podejmujących w różnym stopniu i w różnym zakresie zagadnienia związane z oglądem kultury i literatury Rosji. Opracowywanie takiej bazy jest najważniejszą częścią prac Zespołu.

Koncepcja tworzonej bazy, typowanie źródeł, opracowanie reguł indeksacji i języka haseł przedmiotowych są moim autorskim pomysłem. W chwili obecnej baza „Kultura i literatura rosyjska w polskich czasopismach 1918-1939” liczy już ponad 4 tysiące zapisów. Dane w niej zgromadzone pozwalają nie tylko przedstawić rzetelne informacje o zawartości wielu zapomnianych dziś i mało dostępnych czasopism, ale przede wszystkim zrewidować rzeczywisty stan wiedzy o procesach kształtowania się polskiej tożsamości narodowej tego okresu, o przyczynach polsko-rosyjskich konfliktów, polskiej rusofobii i wypieranego ze świadomości polskiego rusofilstwa. Pozwalają śledzić podejmowany w prasie polskiej dialog z nauką, filozofią, sztuką, literaturą Rosji; ukazać, w jakim stopniu zrosnięty był „temat rosyjski” zarówno z ówczesną kulturą wysoką, jak i popularną, w jaki sposób funkcjonował w wyobraźni i świadomości czytelnika polskiego okresu międzywojennego obraz Rosji, Rosjanina, kultury rosyjskiej.

Na bazę składają się informacje o artykułach krytycznych, polemicznych, przeglądowych, również tych mniejszej rangi; informacje o recenzjach, notatkach prasowych i wydawniczych, o wzmiankach dotyczących literatury, nauki, kultury i sztuki rosyjskiej; informacje o przedsięwzięciach i inicjatywach kulturalnych, podejmowanych przez społeczność polską (i rosyjską), o ich przebiegu, popularności i reakcjach odbiorców; a także noty o rosyjskich tekstach literackich (oryginałach i przekładach). Uwzględnione zostały również ważniejsze artykuły mówiące o sprawach społecznych, historii i polsko-rosyjskich stosunkach politycznych. Indeksowane są także materiały ikonograficzne, jeśli publikacjom towarzyszył materiał ilustracyjny (dotyczy to zwłaszcza pism satyrycznych, ale i wzbogaconych fotografiami reportaży czy recenzji ze spektakli teatralnych, filmów, wystaw podejmujących tematykę rosyjską).

Informacje wprowadzane do bazy są wynikiem kwerend. W ramach projektu przeprowadzono do tej pory kwerendy w 45 pismach (autopsją objęto dziesiątki roczników

dzienników, tygodników). W latach 2013-2016 przeprowadziłam analizę zawartości problemowej 12 czasopism („Verbum”, „Kobieta Współczesna”, „Bluszcz”, „Winnica”, „Pamiętnik Literacki”, „Prosto z Mostu”, „Rycerz Niepokalanej”, częstochowskie „Czasopismo Literackie”, krakowska „Gazeta Literacka”, warszawskie „Życie Literackie”, „Życie kresowe”, „Balticoslavica”); opisy bibliograficzne zawartości problemowej pozostałych 33 czasopism są dziełem Zespołu. Wszystkie dane gromadzone podczas kwerend są przeze mnie osobiście analizowane, przed wprowadzeniem ich do bazy potwierdzam ich przydatność i reprezentatywność. Pozwala to zapewnić jednolitość budowanej całości. Podobnie sprawdzane są i korygowane przeze mnie – opracowywane dla każdego zapisu szczegółowe hasła przedmiotowe i noty o zawartości poszczególnych tekstów.

Integralną częścią bazy będzie antologia publikacji pełnotekstowych. Obecnie do antologii wytypowano prawie 100 tekstów (są to teksty najistotniejsze i najciekawsze, zazwyczaj nie przedrukowywane po wojnie, w tym także materiały ikonograficzne). W drugiej połowie czasu trwania projektu (w latach 2016-2018) planuję organizację kolejnych seminariów otwartych, podczas których omawiane będą wyniki badań nad opracowywanymi pismami i zagadnieniami, które z ich analizy wynikają. Krok po kroku prowadzić to będzie do rekonstrukcji dominujących w okresie międzywojennym paradygmatów narracji o stosunkach polsko-rosyjskich; do odtworzenia mapy zagadnień z kulturą rosyjską w tym okresie związanych; do zarysowania obrazu tego, co znane i percypowane oraz tego, co w recepcji stanowiło tabu, pomijane było milczeniem. Planuję także spotkania, na których prezentowana będzie sukcesywnie rozbudowywana baza danych. Dzięki nim polsko-rosyjskie związki literackie i kulturowe okresu międzywojennego, perspektywa rosyjska polskiej historii społeczno-kulturowej Drugiej Rzeczypospolitej, będzie przedstawiana szerszemu gronu badaczy, studentów, wszystkich zainteresowanych tematyką kontaktów kulturalnych Polski i Rosji; a problematyka prac podjętych przez zespół liczyć będzie mogła na intensywniejsze zaistnienie w dyskursie naukowym i akademickim, rozszerzenie zespołu zaangażowanych w podobne prace specjalistów, czy też kontynuację przez pokolenie nowych badaczy, autorów rozpraw magisterskich, doktorskich (nie tylko literaturoznawców, ale również badaczy innych dyscyplin – teatrologów, muzykologów, historyków, socjologów, kulturoznawców, historyków idei). W planach mam również organizację międzynarodowej konferencji naukowej poświęconej zagadnieniom związanym z projektem. Zorganizowana ona zostanie 24-25 kwietnia 2017 roku, we współpracy z Instytutem Słowianoznawstwa – Wydziałem Historii Literatur Słowiańskich oraz Centrum Badań nad Współczesnymi Literaturami Europy

Środkowej i Wschodniej Rosyjskiej Akademii Nauk w Moskwie (Instytut Sławianowiedzenia, Otdiel Istorii sławianskich literatur i Otdiel sowriemiennych literatur Centralnoj i Jugo-Wostocznoj Jewropy, Rossijskaja Akadiemija Nauk). Powinna stać się ona kolejną okazją do rozmowy o nowoczesnych metodologiach, nowych kategoriach badawczych, które pozwalają spojrzeć na historię społeczno-polityczną i kulturalną okresu Drugiej Rzeczypospolitej z zupełnie nowej, ożywczej perspektywy; to także powinno spowodować powrót zainteresowania badaniami nad polsko-rosyjskimi relacjami kulturowymi i literackimi. Próby odtworzenia i analizy dominujących w okresie międzywojennym paradygmatów narracji o stosunkach polsko-rosyjskich, wypracowywania nowych kategorii opisu i narzędzi analitycznych do ich relacjonowania, konceptualizacja nowego podejścia, które wykraczać będzie poza motywowane emocjonalnie kategorie rusofilii/rusofobii, pozwolą na pewno ukazać szeroko rozumiany „temat rosyjski” w jego powiązaniu z ówczesnymi procesami kształtowania się polskiej tożsamości narodowej w relacji do Obcego/Innego, wyakcentuje zakłócające bezpośrednie i autentyczne interakcje formy przemocy porządków: Wyobraźniowego, Symbolicznego i Realnego.

Ważnym dopełnieniem moich aktywności naukowo-badawczych jest działalność dydaktyczna. W czasie studiów doktoranckich w Zakładzie Literatury XX wieku (obecnie Zakład Literatury XX i XX wieku) w Instytucie Literatury Polskiej Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego prowadziłam nie tylko kursowe ćwiczenia z literatury współczesnej (1998-1999, studia stacjonarne), ćwiczenia z nauki o literaturze (1998-1999, studia stacjonarne), ćwiczenia z literatury Dwudziestolecia międzywojennego i literatury po 1956 roku (1999-2000; 2000-2001, studia stacjonarne), ale także konwersatorium z literatury Dwudziestolecia międzywojennego i literatury po 1956 roku według programu autorskiego (2000-2001, studia stacjonarne). W latach 2007-2008, już jako pracownik Instytutu Badań Literackich PAN, prowadziłam literaturoznawcze seminarium licencjackie na studiach niestacjonarnych na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego. Wypromowałam 19 prac licencjackich. W latach 2008-2011 prowadziłam wykłady z literatury XX wieku na Podyplomowych Studiach Filologii Polskiej Instytutu Badań Literackich PAN. W tym czasie współpracowałam również ze szkołami języka polskiego dla cudzoziemców, m.in. ze Szkołą Języka i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców Uniwersytetu im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. W latach 2008-2010 prowadziłam tam ćwiczenia z języka polskiego jako obcego i wykłady z kultury polskiej. Latem 2010 roku prowadziłam również seminarium językowo-metodyczne dla nauczycieli języka polskiego: „Interdyscyplinarność

współczesnych badań literackich. Korelacja nauk i sztuk. Kulturowe inspiracje w nauczaniu literatury i języka polskiego jako obcego”. W jego ramach m.in. prowadziłam spotkania z polskimi poetami oraz wygłosiłam 5 referatów z prezentacjami multimedialnymi: 1) *Muzyka a literatura. Korespondencja sztuk. Stan badań*; 2) *Muzyka w kształceniu literacko-kulturowym*; 3) *Chopin i jego muzyka w literaturze polskiej*; 4) *Malarstwo jako kontekst do interpretacji literatury polskiej: Ut pictura poesis – Korespondencja sztuk. Stan badań*; 5) *Ikonografia Chopinowska*.

Obowiązki dydaktyczne łączyłam z pracą organizacyjno-administracyjną na rzecz społeczności akademickiej, społeczności naukowej i środowiska nauczycieli. W latach 2001-2002 byłam członkiem Rady Naukowej Instytutu Literatury Polskiej Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, a zarazem protokolantką Rad Wydziału Polonistyki UW. W 2002 roku jako członek Komisji Rekrutacyjnej organizowałam nabór na Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego. W latach 2005-2011, już jako pracownik Instytutu Badań Literackich PAN, pełniłam funkcję sekretarza naukowego Komitetu Nauk o Literaturze Polskiej Akademii Nauk. Od roku 2007 byłam członkiem Rady Naukowej Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, a w latach 2011-2014 pełniłam też funkcję sekretarza naukowego Rady Naukowej. Od roku 2006 pracuję też na rzecz społeczności naukowej i środowiska nauczycielskiego jako członek, a w latach 2008-2012 jako wiceprezes, Zarządu Głównego Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza.

Uczestniczyłam w organizacji kilku wydarzeń naukowych. Jako członkini Zespołu „Literatura i Konteksty” Instytutu Badań Literackich PAN oraz Ośrodka Studiów Kulturowych i Literackich nad Komunizmem Instytutu Badań Literackich PAN brałam udział w organizacji ogólnopolskiej konferencji naukowej „Literatura i socjalizm” (2009), panelu dyskusyjnego „PRL – życie po życiu: Płeć PRL-u – płeć komunizmu” (2012), panelu dyskusyjnego „PRL – życie po życiu: Komunizm i subwersja” (2013). W roku 2016 zorganizowałam Ogólnopolską Konferencję Naukową „Wielka Wędrówka – Wielki Postój. Romowie w literaturze, historii, polityce” oraz panel dyskusyjny „Taborowe życie – tradycyjna kultura romska”. Obecnie organizuję Międzynarodową Konferencję Naukową „Kultura i literatura rosyjska w Polsce w latach 1918-1939”, zaplanowaną na rok 2017.

W latach 2010-2011 byłam członkinią Zespołu Redakcyjnego Niezależnego Miesięcznika Literackiego „Szkiełko i Oko” oraz członkinią Zespołu Redakcyjnego zeszytów rosyjskich i latynoamerykańskich czasopisma „De Musica”.

Wielokrotnie podejmowałam pracę w zespołach eksperckich i komisjach konkursowych. W latach 2012-2013 brałam udział w kwalifikacjach kandydatów na stypendia badawcze Fulbright Advanced Research Awards, jako recenzent projektów badawczych zgłaszanych do Komisji Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbrighta. W 2013 roku byłam recenzentką projektów badawczych zgłaszanych do Narodowego Centrum Nauki. Byłam również recenzentką artykułów naukowych zgłaszanych do czasopisma „*Studia Litteraria et Historica*”; jestem ekspertem Rosyjskiej naukowej humanistycznej Fundacji „*Russkij Mir*” Wydawnictwa „*Zlatoust*” z Petersburga (Rossijskoj gumanitarnyj naucznoj fond – „*Russkij Mir*”, Izdatelstwo „*Zlatoust*”) (od 2012). Pełniłam funkcje eksperta podczas rekrutacji do Collegium Invisibile na Uniwersytecie Warszawskim (2008), a także jurora konkursu poetyckiego ogłoszonego przez warszawski Ośrodek Kultury Ochoty „*OKO*” (wraz z Markiem Ławrynowiczem i Eugeniuszem Tkaczyszynem-Dyckim, 2010). W latach 2008-2014 brałam udział w pracach jury zawodów regionalnych (II stopnia) i ogólnopolskich (III stopnia) Olimpiady Literatury i Języka Polskiego (jako recenzent prac pisemnych i członkini komisji konkursowych, juror na obu szczeblach).

Jestem członkinią kilku organizacji i stowarzyszeń naukowych: Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza (od 2004; od 2006 członkiem Zarządu Głównego, a w latach 2008-2012 pełniłam funkcję wiceprezesa Zarządu Głównego); Polskiego Stowarzyszenia Stypendystów Fulbrighta (od 2007); Stowarzyszenia Tłumaczy Literatury (od 2011); Międzynarodowego Stowarzyszenia Studiów Polonistycznych (od 2012); Gypsy Lore Society (Wielka Brytania) (od 2013).

Ważnym obszarem moich aktywności zawodowych jest również działalność kulturalna na rzecz społeczności lokalnych, a przede wszystkim działalność popularyzatorska w dziedzinie nauki o literaturze i samej literatury polskiej. Już od czasów studiów uniwersyteckich organizowałam spotkania z twórcami, z badaczami literatury, ludźmi kultury w ramach współpracy z dzielnicowymi ośrodkami kultury. W 2009 roku w Ośrodku Kultury Ochoty współtworzyłam literacką audycję radiową „*Szkiełko i Oko*”. W jej ramach przygotowałam i nagrałam rozmowy o prozie Rafała Wojasińskiego (rozmowa z pisarzem); o *Pętli* Adama Ważyka (rozmowa z Piotrem Matywieckim); o Vasco Popie (rozmowa z Agnieszką Syską); o liryku Adama Mickiewicza „*Gęby za lud krzyczące...*” (rozmowa z Piotrem Mitznerem) (www.szkielkoioko.com).

W latach 2008-2010 kierowałam w Instytucie Badań Literackich PAN projektem badawczo-edukacyjnym, pod patronatem Marszałka Senatu RP Pana Bogdana Borusewicza:

Panorama Literatury Polskiej. Pełniłam funkcję kierownika i koordynatora całości projektu, koordynatora działów historii literatury i poetyki historycznej, redaktora, byłam także autorką haseł z zakresu historii literatury, teorii literatury i poetyki historycznej. Dla utworzonej przez Instytut Badań Literackich PAN internetowej encyklopedii tematycznej „Panorama Literatury Polskiej” (<http://panoramaliteratury.pl>) opracowałam 4 hasła-artykuły dotyczące twórczości Zbigniewa Herberta i Tadeusza Różewicza (Zał. nr 4, poz. III Q 2, a-d).

Od roku 2005 zajmuję się również tłumaczeniem literatury polskiej na język hiszpański. Wraz z drem Antonio Benitezem Burraco z Universidad de Oviedo przygotowałam 6 tomów z wyborami wierszy: Jerzego Lieberta (J. Liebert, *Antología poética*, edición bilingüe, selección, traducción y estudio preliminar de Anna Sobieska y Antonio Benítez Burraco, Ediciones „RIALP”, Madrid 2005, Pag. 153, ISBN: 84-321-3562-3), Józefa Barana (Józef Baran, *Casa de paredes abiertas. Antología poética (1974–2006)*, selección, traducción y estudio preliminar de Anna Sobieska y Antonio Benítez Burraco, Ediciones „Trea”, Gijón 2008, Pag. 158, ISBN: 978-84-9704-3), Jana Twardowskiego (J. Twardowski, *Antología poética*, selección, traducción y estudio preliminar de Anna Sobieska y Antonio Benítez Burraco, Ediciones „RIALP”, Madrid 2009, Pag. 157, ISBN: 978-84-321-37), Ewy Lipskiej (E. Lipska, *La astilla. La naranja de Newton*, selección, traducción y estudio preliminar de Anna Sobieska y Antonio Benítez Burraco, Ediciones „Trea”, Gijón (Hispania) 2010, Pag. 142, ISBN: 978-84-9704-4), Julii Hartwig (J. Hartwig, *Dualidad. Antología poética*, edición bilingüe, selección, traducción y estudio preliminar de Anna Sobieska y Antonio Benítez Burraco, Ediciones „Vaso Roto”, Madrid 2013, Pag. 128, ISBN: 978-84-15168-75-1), Stanisława Barańczaka (S. Barańczak, *Antología poetica. Edición bilingüe*, selección, traducción y estudio preliminar de Anna Sobieska y Antonio Benítez Burraco, Ediciones „Trea”, Gijón 2014, Pag. 160, ISBN: 978-84-9704-751-7). Każdemu takiemu wyborowi składającemu się z przynajmniej 20 utworów poetyckich towarzyszy obszerna rozprawa wstępna wprowadzająca czytelnika hiszpańskojęzycznego w historię kultury i literatury polskiej. Zmienione wersje dwóch rozpraw ze wspomnianych tomów opublikowane zostały jako artykuły w hiszpańskim czasopiśmie „Alfinge. Revista de Filología” (Universidad de Córdoba. Facultad de Filosofía y Letras) (Zał. nr 4, poz. II b, nr: 6, 7). Poszczególne wiersze wymienionych twórców, a także Anny Kamieńskiej, Czesława Miłosza i Ryszarda Krynickiego publikowane były również w naukowych czasopismach uniwersyteckich („Alfinge. Revista de Filología” (Universidad de Córdoba. Facultad de Filosofía y Letras); „Hermēneus. Revista de Traducción y Interpretación” (Universidad de

Soria); „Ibi Oculus”), w wysokonakładowych dziennikach hiszpańskich („ABC”), a także prezentowane w kampaniach popularyzujących literaturę polską w kraju i za granicą, realizowanych w ramach Polskiej Prezydencji w Unii Europejskiej (kampania „Wiersze w metrze”, edycja 2011; kampania madrycka „Poetry from Poland”, 2011) (Zał. nr 4, poz. III Q).

Anna Sobieska